

Watertorenprijs 2016

Het bestuur van de Nederlandse Watertoren Stichting heeft unaniem besloten om de watertorenprijs 2016 toe te kennen aan de herbestemming van de watertoren aan de **Noorderbinnensingel in Groningen** vanwege de bijzonder geslaagde verbouwing. Dankzij de bewonderenswaardige vasthoudendheid van een aantal betrokkenen kon het ontwerp waarmee Luc Veeger in 1991 de prijsvraag won na 25 jaar gerealiseerd worden. De toren keert met zijn nieuwe functie terug in het hart van de Groninger samenleving.

De toren is gebouwd in 1908 ten behoeve van de drinkwatervoorziening. De constructie van de toren is voor Nederland bijzonder, ze bestaat uit een open stalen draagskelet dat een zogenaamd Barkhausen reservoir draagt met een inhoud van 1000 m³. Al even bijzonder is het feit dat de industrieel ogende toren aan de singel in het centrum van de stad is gebouwd. In de regel bouwde men in die periode torens die qua materialisatie en uiterlijk aansluiten bij de omgeving. De unieke kwaliteiten van de toren, een rijksmonument, zijn bij de herbestemming niet alleen goed gerespecteerd, de nieuwe functie profiteert optimaal van de bijzondere ruimtelijke karakteristiek van de toren.

Vanwege de open onderbouw kan alleen het reservoir benut worden voor een nieuwe functie. De spectaculaire ruimte wordt volledig uitgenut en is in alle onderdelen voor de bezoeker te ervaren. Van de halfronde lekvloer onder het reservoir en het cirkelvormige amfitheater tot de ruimte in de bovenste helft van het reservoir onder de schitterende houten kapconstructie.

Met grote precisie is een aantal ingrepen gepleegd. Het meest opvallend is de glazen rugzaklift waarmee men de bovenste verdieping van de toren kan bereiken. De constructie van de lift is slank en de zwart-witte geblokte decoratie refereert aan de peilschaal waarop de waterstand werd aangegeven. In het enorme reservoir is halverwege een vloer aangebracht waardoor twee bijzondere ruimten gevormd worden. In het bolvormige onderste deel van het reservoir is een intiem amfitheater gerealiseerd. In het bovenste cilindervormige deel van het reservoir bevindt zich een grote multifunctionele ruimte. Door in de vloer opgenomen beglazing zijn beide ruimten visueel met elkaar verbonden en blijft het totale reservoir tot op zekere hoogteikbaar. Op de begane grond is tussen de poten van het reservoir een bescheiden cirkelvormig kantoor gebouwd. De bakstenen reservoirmantsluiting tenslotte is geheel gerestaureerd.

De verbouwde toren en de nieuwe functie vormen een stimulerende twee-eenheid. De verschillende ruimten in de toren vormen een karaktervolle entourage voor kleinschalige (tot 100 bezoekers) bijeenkomsten, optredens, trouwerijen, discussies. De bijzondere ruimten in de toren dragen bij aan de beleving van de activiteiten die er plaats vinden. Bijzonder positief achten we de publieke beschikbaarheid van de 'bovenkamer van Groningen', daardoor is de uitzonderlijke ruimte van de watertoren toegankelijk voor een ieder. Daar waar de toren vroeger onderdeel uitmaakte van de publieke drinkwatervoorziening maakt ze nu deel uit van de publieke culturele infrastructuur van de stad. We wensen het de bewoners van Groningen en de geïnteresseerden van ver daarbuiten toe dat de toren deze inspirerende functie minstens zo lang mag vervullen als die voor de drinkwatervoorziening.

Beoordelingscriteria

Het bestuur van de Nederlandse Watertoren Stichting (NWS) hanteert de volgende vier criteria bij het vaststellen van de kwaliteit van de herbestemming: 1 het respecteren van de bestaande kwaliteiten; 2 de meerwaarde van de herbestemming: is er sprake van een toegevoegde kwaliteit die berust op de combinatie van oud en nieuw; 3 de functionaliteit van de herbestemming, ofwel is er sprake van een passende huisvesting voor de nieuwe functie in het herbestemde bouwwerk en tenslotte 4 de duurzaamheid van de herbestemming.